

Hội Lệ Mật

Người dân Hà Nội ngày nay vẫn có câu ca:

*Nhớ ngày 23 tháng 3
Dân trại ta vượt Nhị Hà thăm quê
Kinh quán, cứu quán để huề
Hồ Tây cá nháy đi về trong mây*

Câu ca ấy đưa chúng ta trở về với truyền thuyết của một làng Việt cổ liên quan tới cố đô Thăng Long hơn 9 thế kỷ trước.

Thần phả đình làng Lệ Mật còn ghi lại câu chuyện đánh thủy quái cứu công chúa con vua Lý Thái Tông (1072 - 1127) của chàng trai họ Hoàng. Người mà đã khước từ mọi tặng vật vua ban chỉ xin được chiêu tập dân nghèo ly tán đưa đến vùng ven đô khai khẩn. Và dải đất hoang phía Tây thành Thăng Long xưa, (Quận Ba Đình ngày nay) dưới bàn tay của chàng cùng lưu dân đã tạo thành một vùng nông nghiệp trù phú nổi tiếng vùng ven kinh thành Thăng Long xưa và vẫn còn lưu dấu đến

tận ngày nay: Cống Vị, Giảng Võ, Liễu Giai, Ngọc Hà, Hữu Tiệp, Vĩnh Phúc, Thủ Lệ, Kim Mã, Ngọc Khánh... sử gọi đó là khu thập tam trại. Khi chàng trai họ Hoàng qua đời, dân làng Lệ Mật cùng dân Thập tam trại nhớ ơn người có công mở đất đã tôn làm Thành hoàng. Từ đó cứ đến ngày kỵ của chàng (ngày 23 tháng 3), con cháu 13 trại xưa "dân kinh quán" (ở nơi kinh đô) lại kéo về làng cũ "cứu quán" dự lễ hội tưởng niệm người đã có công mở làng lập ấp.

Hội làng Lệ Mật được bắt đầu vào sáng ngày 23, trong khung cảnh cờ, kiệu, trống chiêng gióng giả báo ngày vui tại sân đình. Dân 13 trại lập thành 13 đoàn, cử người đội mâm lễ vật cung kính từ kinh đô về cùng dân làng mọi ngả kéo tới sân đình dự hội.

Mở đầu lễ hội là tục rước nước, đám rước từ đình ra giếng làng, nước được lấy đầy ché sứ lớn đặt trang trọng trên kiệu có lọng che. Lấy nước xong theo lệ cũ dân làng lại đem vó ra giếng bắt một con cá chép lớn, đặt nguyên cả con lên mâm đồng, phủ vải điều rước về đình làm lễ vật dâng cúng. Nghi thức này nhắc nhở con cháu hôm nay không được quên gốc cũ, và công lao người đã có công khai phá mở mang trăm nghề cho dân làng. Sau cuộc lễ long trọng và thành tâm, hội Lệ Mật bao giờ cũng có trò múa răn tại sân đình. Đội múa răn thông thường được tập luyện từ hàng tháng trước và trò diễn là nhằm tái hiện lại chiến tích kỳ diệu của người tráng sĩ họ Hoàng năm xưa.

Hội làng Lệ Mật không chỉ là lễ hội mang tính địa phương, nhằm tưởng niệm người có công với dân làng, mà còn mang những đặc điểm chung của các cư dân nông nghiệp. Đó là tín ngưỡng vật linh giáo thể hiện trong điệu múa răn - con vật mang tính nước và là biểu tượng thế giới âm, thực ra đây là một biến thể của tục coi rắn là vật tổ, vật linh và thờ rắn khá phổ biến ở các cư dân nông nghiệp Đông Nam Á. Song cái hay ở đây là nó được khéo léo ẩn trong sự tích của chàng trai họ Hoàng và

công cuộc mở làng, lập ấp tạo nên Thập tam trại trù phú trên đất kinh kỳ. Điều đó không chỉ góp phần tạo niềm vui chung, là dịp ôn lại trang sử dựng làng đầy gian nan thử thách, mà còn góp phần thúc đẩy mối dây liên hệ cộng đồng, tạo tình gắn bó với quê hương, mảnh đất đã không chỉ sinh ra những con người hay làm hay mà còn tạo cho họ có một bản lĩnh không phải vùng quê nào cũng có được. Người dân Lệ Mật có biệt tài bắt rắn, nuôi rắn để chế biến ra những thành phẩm có giá trị cao về kinh tế cũng như y dược. Về dự hội làng hôm nay, du khách bao giờ cũng có dịp được thăm các bể nuôi rắn theo phương pháp cổ truyền để lấy nọc làm dược phẩm quý phục vụ cho trong nước và xuất khẩu, cũng như thưởng thức một chén rượu rắn, thứ đặc sản thứ thiệt chỉ có ở vùng quê Lệ Mật, để khi tan hội ra về vẫn nhớ mãi vị đậm đà độc đáo của chén rượu vùng quê! (Internet)